

Voor het onderhoud der wegen had Brustem een kantonnier Pierre-Hubert Billen (01) die op de Borgwormse Kiezel woonde. Op 13 maart 1921 kreeg hij de burgerlijke medaille 2e klas *'ter beloning zijner eerlijke en trouwe diensten gedurende ene loopbaan van ruim 35 jaar'*. De kantonnier of wegenonderhouder was dus in dienst getreden omstreeks 1886 toen hij 26 j was.

Voor de heraanleg van de Dorpsesteenweg en Hameistraat werd op 15 april 1921 een openbare aanbesteding uitgeschreven. Het bestek bedroeg 12.578,50 F.

In 1924 werd de voetweg 34 verlegd en omgevormd tot een weg van vier meter breedte, om aansluiting te geven met de Kraaibeksteeg. Ook voetweg 67bis, die tussen de twee beken lag, werd verlegd. Tussen de Bertilia- en de Clovisbron werd in 1929 een elektriciteitscabine gebouwd.

In 1929 was er onenigheid tussen een eigenaar en de kerkfabriek over *'eenen doorgang van de pastorij naar de weide gezegd Duifhuisblok'*.

De dorpswegen waren in zeer slechte toestand. De gemeente kocht 21 treinwagons kiezel en 1 wagon *'moellon'*. De vervoerders zouden 50 F per wagon van 10 ton ontvangen om met paard en kar de kiezel ter plaatse te brengen. In februari 1930 werd voor 75 F kiezel naar Kortebos gevoerd.

In 1930 had de Kasteelstraat, die toen begon aan de Lenaerts-straat dringend herstelling nodig (nu St-Christinastraat). Men zou over 130 m, tot aan de Hameistraat bekiezelen. Daarnaast zou er aan weerszijden een meter kasseien gelegd worden en afgeboord met een borduursteen. Ook de Houtstraat werd bekiezeld over een afstand van 180 m vanaf de Luikersteenweg (nu Vliegveldlaan) en vanaf de Geelstraat tot de Distelbroeksteeg (02) werd een laag kiezel gelegd. Het gemeentebestuur wou van de Houtstraat een weg van groot verkeer maken om het vervoer over de Dorpsplaats te ontlasten. De Romeinseweg werd verhard vanaf de Borgwormse Kiezel in de richting van Straten over een afstand van 580 m.

De duiker van de Hoogbeek onder de Melsterbeek en de Dorpsesteenweg nabij de Bertiliaput werd afgeschaft. De Hoogbeek liep nu in de Melsterbeek.

De Beekcantweg, die langs de Melsterbeek liep en de verbinding was tussen de Bornesteeg en de Tongersesteenweg werd verbeterd in december 1931 met kiezel.

Op de Brustemse wegen en bijzonder op de Luikersteenweg werd een snelheidsbeperking ingevoerd voor personenwagens tot 40 km en voor vrachtauto's en autobussen tot 25 km per uur.

In 1934 werd de Pipelstraat tussen de St-Jobkapel aan de Singel en de Tomstraat rechtgetrokken.

In de zomer van 1936 werden voetpaadjes tot één meter breedte verhard: tussen de bron en het klooster en vandaar naar de 'Dorpsteenweg' langs de herberg 'De Drie Gezusters' (03).

Begin 1937 werd op 23 verschillende plaatsen een straatverlichting aangebracht, die ontstoken werd van valavond tot middernacht en 's morgens van vijf tot zeven uur.

Het plan om van de Houtstraat een weg van groot verkeer te maken viel bij de overheid niet in goede aarde en men besloot om de Houtstraat van aan de Bornesteeg over de Melsterbeek en doorheen enkele beemden te verbinden met de Weg naar Ordningen. Zo zou er op het grondgebied een nieuwe staatsbaan Brustem-Kortenbos ontstaan. Voor de aanleg verkocht de gemeente in april 1937 53 ca grond van perceel sectie A374 op de Beekcant aan de Belgische staat voor 300 F. In mei 1937 verkocht men nog 23a 67ca 94 dm² van sectie A461 en 462 voor 18.239,95 F. De rooilijn van de weg Brustem-Kortenbos werd lichtjes verplaatst tot aan de grens met Ordningen.

In de Lenaertsstraat kwam een kiezelweg van 3 m breedte met weerszijden een meter kasseien. In augustus 1937 werden verbeteringswerken uitgevoerd aan de Berghofsteeg. Einde 1937 werd besloten om nogmaals 150.000 F te besteden aan het verbeteren van de wegen en straten.

In januari 1938 kwam er verlichting op Kapelhof, de tramstatie van Nerum, aan de brug achter de Coelmontmolen en op het gehucht Brukskens voor de brug.

Vlak voor de tweede wereldoorlog werd een unicum op gebied van wegen voor die periode door de overheid gepland: een brede betonnen weg die het doorgaande verkeer van Luik naar Brussel uit het stadscentrum van Sint-Truiden moest houden. Het vertrekpunt lag op het grondgebied van Brustem-Lichtenberg, juist naast het toen opgerichte militaire hulpvliegveld. De inval van de Duitsers in mei 1940 deed de gestarte werken stilvallen.

Tijdens de oorlog was het verkeer op de wegen 's nachts verboden tussen 23.30u en 05.00u. Gedurende de dag was vervoer op veldwegen niet toegelaten voor onbevoegden. Toezicht werd gehouden door de leden van de 'Boerenwacht'.

Bijna alle Brustemse wegen en straten waren in februari 1945 in slechte toestand omdat het Amerikaans leger met hun zwaar transport er de hele winter gebruik van maakte.

Op 06 okt. 1946 werden de Romeinseweg, de Tom- en de Geelstraat in orde gebracht voor de som van 42.045 F. In februari 1947 was het de beurt aan de Hameistraat, de Beekcant onder (Bron) en boven (Distelbroek). In april 1947 kreeg de Houtstraat een herstelling die 78.900 F kostte.

Op 26 juli 1947 besloot men de Kraaibekstraat te herleggen. Er werden drie stegen afgeschaft: de Kogelsteeg tussen de Hamei- en de Lenaertsstraat, de Buitensteeg tussen Geel- en Tomstraat, en een gedeelte van de Beekcantsteeg.

In januari 1948 werden de grote bomen op de Singel verkocht en vervangen door jonge. Het jaar nadien kwam er een weg rondom het plein. In 1948 werd de Vliegveldlaan in beton aangelegd.

De gemeente bekostigde de brug over de Melsterbeek op de Romeinseweg: 91.983 F. Op het kruispunt Vliegveldlaan en Tongersesteenweg gebeurden veel ongelukken. In oktober 1951 kwamen er rood-groene verkeerslichten. Toen werd ook de Dorpsstraat, tot dan nog een staatsbaan, overgenomen door de gemeente. Tussen Singelplein en Bron kwam een vernieuwd wegdek met riolering, kasseien en nieuwe borduurstenen in gestreepte beton. In 1953, op zondag 13 dec., werd in aanwezigheid van gouverneur Louis Roppe de vernieuwde Dorpsstraat ingehuldigd.

In juli 1956 werden voor 114.475 F verbeteringswerken aan de Kerkstraat uitgevoerd. De Hoog- en Melsterbeek werden in één bedding gelegd in 1959. In mei 1977 werd een totaal vernieuwde Vliegveldlaan ingehuldigd door gouverneur Roppe en burgemeester Bels.

VIII.C.04.- **DE IJZEREN WEG**

In 1916 had de Duitse bezetter de tramsporen Brustem-Hannuit opgebroken. Slechts in 1921 werden deze tramrails vernieuwd, zodat het tramverkeer vanuit Brustem naar Hannuit weer mogelijk was. Deze lijn werd echter niet meer gemoderniseerd. Hier bleef de stoomtram rijden: een vierkant, log gevaarte dat met zijn reusachtige stoomketel zijn naam alle eer aandeed. In 1950 verdween de stoomtram en in 1955 werden de rails opgebroken.

De tramlijn naar Oreye werd van elektriciteit voorzien op 15 juni 1936. De trams werden afgeschaft en vervangen door autobussen op 24 okt. 1956. De tramsporen werden weggehaald in 1960 en op deze plaats werd een parkeerstrook voor auto's aangelegd.

VIII.C.04. **Wegen en straten** Bronnen

- 01.-Billen Pierre-Hubert.- °19.08.1860.
-huwde met Maria-Elisabeth Vaneijck.
-vader van: Maria-Emilie, °Br.09.05.1893.
-kantonniër, woonde op de Weg naar Waremmé.
- 02.-Distelbroeksteeg: steeg tussen de kapel aan de Tomstraat en de Melsterbeek.
- 03.-Dit was de weg die de bedevaarders naar 'De Drie Gezusters' aflegden.